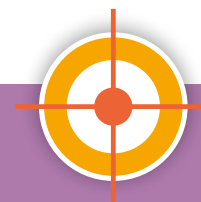
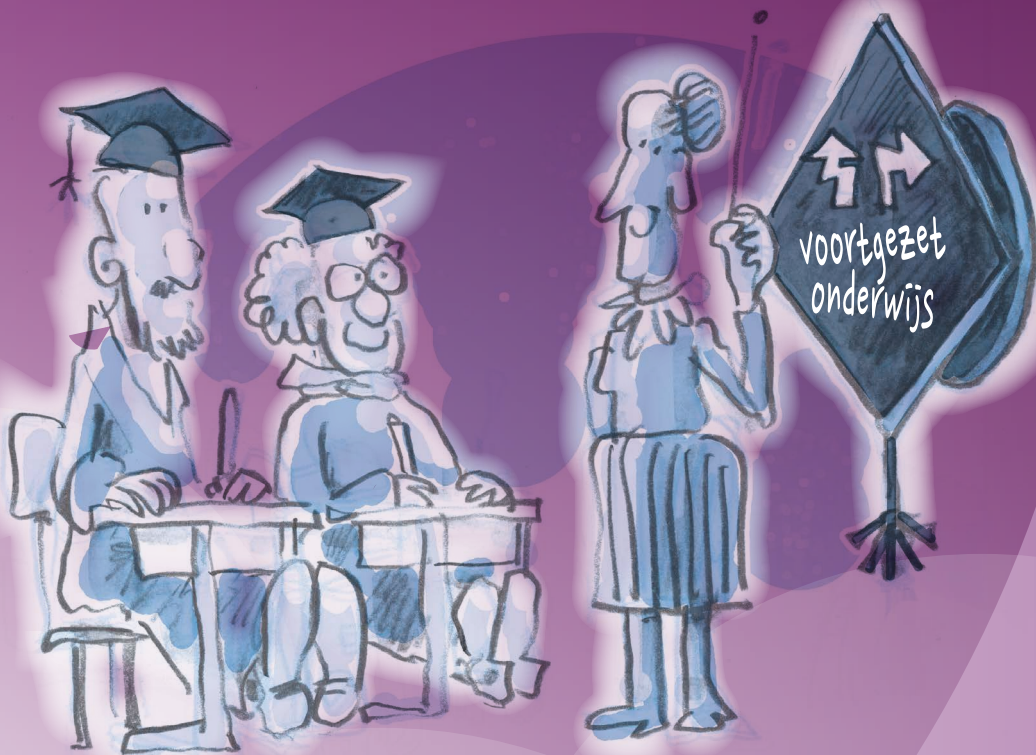

Oriëntatietraject voor traineeship

Mensen met een academische opleiding en met interesse in het onderwijs
oriënteren zich op een overstap naar een baan als eerstegraads docent

DOEL

Geïnteresseerden in het onderwijs kennis laten maken met en adviseren over mogelijke routes naar het eerstegraads docentschap

Sanne van Kempen: “Toen we begonnen, waren er landelijk 20 tot 40 mensen per jaar die gebruikmaakten van een zij-instroomtraject voor eerstegraden. Ons traineeship is bedoeld voor academici met een baan die iets anders willen en die interesse hebben in het onderwijs, maar geen reguliere master willen doen. Die doelgroep wilden we bereiken.”

Deelnemende partijen

“Het traineeship is een vervolg op Eerst de klas, het programma van OCW om academici op te leiden tot eerstegraads docenten. Dat programma stopte in 2017. Voor de uitvoering van het oriëntatietraject zochten we partners in West-Nederland, een beetje in de buurt van elkaar. Het Joke Smitcollege, een vavo-school, en Wolfert Tweetalig, een brede vo-school, vonden het interessant om mee te doen. Met deze scholen en met de VU werkten we al aan de ontwikkeling van het traineeship. De scholen waren bereid te organiseren dat kandidaten konden meelopen en daarin maatwerk te bieden: iedereen die dat wilde, moest kunnen meelopen, waar en zo vaak als ze wilden. Werving van docenten was niet hun directe doel, ze wilden gewoon mensen de gelegenheid geven zich te oriënteren en zo verder te brengen in het onderwijs.”

Trainees in Onderwijs
Lerarenopleiding VU - Amsterdam
Wolfert Tweetalig - Rotterdam
Joke Smitcollege - Amsterdam

ACTIVITEITEN

• Oriëntatietraject op maat

“Met de Stimuleringsregeling oriëntatietrajecten zijn instromers van Voion wilden we meer mensen de gelegenheid geven zich te oriënteren en na te gaan: is het zij-instroomtraject eerstegrader iets voor mij en welke route kies ik? We voerden een uitgebreide online campagne om geïnteresseerden voor het traineeship te bereiken. Na een informatieavond selecteerden we kandidaten op hun motivatie voor onderwijs en meteen ook op toelaatbaarheid tot een universitaire lerarenopleiding in een van de tekortvakken Nederlands, Engels, Frans, Duits, klassieke talen, wiskunde, natuurkunde of scheikunde. Dat was een verschil met de procedure van andere zij-instroomtrajecten toen: er werd pas naar toelaatbaarheid gekeken, als de kandidaat een school had gevonden.

In het oriëntatietraject konden de kandidaten activiteiten naar keuze doen. Er waren bijeenkomsten waar ze onder meer huidige en oud-trainees konden spreken. Ze konden meelopen op één of beide scholen en konden dat op verschillende manieren doen: alleen kijken in lessen of ook zelf (een deel van een) les geven; bij één specifiek vak of bij verschillende vakken. Ook kregen de kandidaten de opdracht om een reflectie op onderwijs te schrijven. Aan het einde van het oriëntatietraject was voor de kandidaten duidelijk of ze via het traineeship het onderwijs in zouden gaan of dat het gewone zij-instroomtraject beter paste of dat ze toch niet het onderwijs in wilden.

Het traineeship zelf is een tweejarig traject dat de trainees als groep doorlopen. Ze zijn relatief jong - bij aanmelding zijn ze maximaal zeven jaar academisch afgestudeerd. Veel van hen hebben dubbele masters of een PhD, ze hebben buitenlandervaring of een eigen bedrijf. Eén dag in de week doen ze de lerarenopleiding om hun bevoegdheid te halen, één dag in de week komen ze bij elkaar om een extra programma te doen met modules over bijvoorbeeld leren onderzoeken, ontwerpen en leiding nemen om samen aan opdrachten te werken. Twee dagen in de week staan ze voor de klas. We zorgen voor een goede match tussen scholen en trainees op basis van profielen. Sommige scholen willen iemand die niet alleen aan de functie-eisen voldoet, maar ook iets toevoegt aan het team door bijvoorbeeld een kritische academische houding, ervaring met projectmanagement of innovatief denken.”

OPBRENGSTEN

- 49 aanmeldingen voor het oriëntatietraject
- Doorontwikkeling en borging van het oriëntatietraject binnen het landelijk onderwijsloket

“In het eerste jaar waren er 49 aanmeldingen voor het oriëntatietraject; 35 mensen doorliepen het hele traject en 29 kozen voor het onderwijs.”

In 2019 waren er 1.000 geïnteresseerden en maar 150 aanmeldingen. Er is dus een hele grote groep mensen die iets wil in het onderwijs, maar zich niet meldt voor een traineeship. Toen dachten we: er zou een loket moeten zijn voor al die mensen die nog niet weten wat ze precies willen, maar wel meer willen weten over werken in het onderwijs. Ze moeten kunnen bellen voor advies, ze moeten kunnen meelopen, een route kunnen kiezen. Zo kwamen we op het idee van een landelijk onderwijsloket. Dat werkten we als stichting samen met de Vereniging Hogescholen en de Vereniging van Universiteiten uit.”

“We hebben meer zicht op wat mensen nodig hebben in de oriëntatiefase”

GROOTSTE SUCCES

- Verschillende oriëntatiemogelijkheden
- Overstappers als groep zichtbaar gemaakt
- Oriëntatie passend bij de doelgroep

“Het grootste succes vind ik dat we in het project verschillende oriëntatiemogelijkheden uitprobeerden die inmiddels in veelvoud herhaald zijn: informatie- en oriëntatiebijeenkomsten, meelopen op scholen - fysiek en ondertussen ook digitaal - en opdrachten maken. We hebben meer zicht op wat mensen nodig hebben in de oriëntatiefase. De evaluatiecijfers waren hoog, de feedback positief.

Met ons project hebben we die hele grote groep mensen een gezicht gegeven die weleens denkt over een overstap naar het onderwijs, maar niet weet wat het inhoudt, niet weet welke routes mogelijk zijn naar het docentschap en gebruik maakt van mogelijkheid binnen de universitaire lerarenopleidingen. Lerarenopleidingen en scholen zagen alleen de mensen die al een keuze hadden gemaakt; dat is een veel kleinere groep. Het onderwijsloket is er voor die overstappers.”

LEERPUNTEN

- Ieders expertise gebruiken

“Ik zou nu vast alles helemaal anders hebben gedaan, maar het was goed om gewoon te beginnen. De partners brachten hun eigen expertise in. De scholen zijn belangrijk voor kandidaten om mee te lopen en de lerarenopleiding van de VU is nodig voor informatie over de mogelijke routes naar het docentschap. Ieder voor zich had de stap niet gezet, maar samen lukte het wel.”

HOE IS HET NU?

- Verbeterd oriëntatietraject

“Het oriëntatietraject wordt nog steeds aangeboden, voorafgaand aan het traineeship. Het is inmiddels ook weer verbeterd, we bieden nog meer maatwerk. Geïnteresseerden komen op een mailinglijst en krijgen tweewekelijks berichten. Die programmeren we op basis van het vak waarin ze willen lesgeven. Dan krijgen ze bijvoorbeeld informatie over een bijeenkomst of een ervaringsverhaal van een trainee in dat vak. We breiden de oriëntatiemogelijkheden steeds uit en kijken wat werkt. De kandidaten hebben de keuze of ze gebruikmaken van georganiseerde activiteiten of dat ze zelf iets organiseren. Ook bepalen ze zelf of ze één of meer keren meelopen op een school en of ze nul of zes of tien keer meedoen aan een inhouse-avond, een avond waarop ze het traineeship ervaren door projectjes uit te voeren met anderen. We doen er alles aan om mensen de juiste keuze te laten maken, ook als dat een ander traject is dan het traineeship.”

Dit project heeft cofinanciering ontvangen uit de de Stimuleringsregeling oriëntatietrajecten zij-instromers van Voion (2018/2019).